

શ્રીમદ્-આધ-શકુર-ભગવત્પાદ-પરમ્પરાગત-મૂલામ્નાય-
સર્વજ્ઞ-પીઠમ્
શ્રી-કાશી-કામકોટિ-પીઠમ્
જગદ્ગુરુ-શ્રી-શકુરાચાર્ય-સ્વામિ-શ્રીમદ્-સંસ્થાનમ્

મૃત્યુન્નય-માનસિક-પૂજા-સ્તોત્રમ્

Introduction

Birth and death are part of this samsara by nature. What can be prayed of Bhagavan is to live without misery and leave the body without difficulty. The sadhana of both this is steadfast devotion to Bhagavan. Even that should be given by Bhagavan only. This is what is prayed for as –

અનાયાસેન મરણં વિના દૈન્યેન જીવનમ્
દેહિ મે કૃપયા શમ્ભો ત્વયિ ભક્તિમયઞ્ચલામ્॥

One takes the sufferings that come during life as mrityu and leaving the body in an untimely manner as mrityu. Bhagavan who is beyond the samsara jivana is the one who can bless us to win over both these. So we praise Him as Mrityunjaya. The ananda and karuna of Bhagavan is visible before us as His Shakti, Ambika, the Mother. Worshipping Him along with Her is the only path in this samsara jivana to attain all that is worthy.

Along with worshipping by the body, it is very important to worship by the mind. If the mind is roaming somewhere else, there is not much effect

to the body doing puja. If the mind focuses on Bhavavan, even the physical puja is not so important (but this is not so easy). So the path to meditate upon Bhagavan and worship Him is called Manasa Puja.

The Mrityunjaya Manasa Puja Stotra composed by Shri Shankara Bhagavatpada is published for anusandhana by devotees and for the development of bhakti.

Summary of the stotra

This stotra begins as “I meditate on Shri Mrityunjaya who resides along with Ambika under the Kalpa Vriksha on the Kailasa Parvata where many gems are embedded, whose beauteous form is like camphor, quartz or the moon, whose jata bhara is decorated by the rising waves of Ganga, who is the ocean of compassion, and who has Adi Shesha as an ornament on His neck”.

Meditating upon Samba Parameshvara thus, Shri Bhagavatpada does avahanam and mentally gives the upachara-s of simhasana, padya, arghya, achamana, madhuparka, panchamrita and snana. Then He dries even Bhagavan’s jata bhara and does samarpana of various kinds of clothes, upavita, chandana, akshata, pushpa, paduka and abharana-s. With Ganesha and Skanda fanning chamara-s on both sides, He offers chatra, purna kumbha, mirror and deepa.

Next He describes Bhagavan’s naivedya wonderfully. He asks Bhagavan to take purva aposhana, and then fill His large stomach which contains the whole world with excellent rice, sweet items, vegetables seasoned with jiraka and pepper, apūpa, dal, excellent ghee, slightly bitter vegetables, water for drinking in between, milk rice mixed with bananas, paramanna, fruits, tender coconut and panaka. He prays to consume astringent items mixed with mustard, jiraka and rocksalt, nectar-like curd rice mixed with elaichi and dried ginger, and sour items such as lemon juice, mango pieces. Finally He asks Bhagavan to drink buttermilk.

After taking utara aposhana, He offers tambula for partaking after washing hands and doing achamana. Showing karpura nirajana with ghanta shabda, He again offers water at the feet. He does pushpanjali with many different flowers, bilva and tulasi. He mentally does pradakshina with devotion. Saying how taking each step will dispel all darkness and bestow all auspiciousness, He beseeches “Mrityunjaya, protect me protect me!”

Doing namaskara by uttering various names, He prays “O dear husband of Parvati, always protect me who suffers in the grief of samsara”. Offering a comely cot with a soft bed for Bhagavan to rest, He meditates upon Bhagavan reclining with Ambika doing pada seva.

He says that those who worship Bhagavan thus with 44 upachara-s, in the lotus of the heart and outside, in the morning night and midday, will reach the divine feet of Shri Mrityunjaya which is the abode of many marvels. He also declares that svarga is obtained by having darshana of a Shiva Linga in the morning, Ashvamedha phala at midday and moksha in the evening, and worshipping on pradosha day uttering the Panchakshara will confer those three benefits together.

- Thus is complete (the summary translation of) the Shri Mrityunjaya Manasa Puja Stotra composed by Shri Shankara Bhagavatpada, the disciple of the Paramahansa Parivrajaka Shri Govinda Bhagavatpada

Compilation – Vidvan Shriramana Sharma, Nerur Shankara Matham, Shri Kanchi Kamakoti Peetam

કૈલાસે કમનીય-રત્ન-ખચિતે કલ્પ-દ્રુ-મૂલે સ્થિતં
કર્પૂર-સ્ફટિકેન્દુ-સુન્દર-તનું કાત્યાયની-સેવિતમ્
ગઙ્ગા-તુઙ્ગ-તરંગ-રઙ્ગિત-જટા-ભારં કૃપા-સાગરં
કણ્ઠાલઙ્કૃત-શેષ-ભૂષણમમું મૃત્યુઞ્જયં ભાવયેા૧૥

આગત્ય મૃત્યુઞ્જય ચન્દ્ર-મૌલે
 વ્યાઘ્રાજિનાલકૃત શૂલ-પાણે
 સ્વ-ભક્ત-સંરક્ષણ-કામ-ધેનો
 પ્રસીદ વિશ્વેશ્વર પાર્વતીશા||૨||

ભાસ્વન્મૌક્તિક-તોરણે મરકત-સ્તમ્ભાયુતાલકૃતે
 સૌધે ધૂપ-સુવાસિતે મણિ-મયે માણિક્ય-દીપાગ્નિતે
 બ્રહ્મેન્દ્રામર-યોગિ-પુઙ્ગવ-ગણૈર્યુક્તે ચ કલ્પ-દ્રુમૈઃ
 શ્રી-મૃત્યુઞ્જય સુસ્થિરો ભવ વિભો માણિક્ય-સિંહાસને||૩||

મન્દાર-મલ્લી-કરવીર-માધવી-
 પુત્રાગ-નીલોત્પલ-ચમ્પકાન્વિતૈઃ ।
 કર્પૂર-પાટીર-સુવાસિતૈર્જલૈઃ
 આધત્સ્વ મૃત્યુઞ્જય પાદમુત્તમમ્||૪||

સુગન્ધ-પુષ્પ-પ્રકરૈઃ સુવાસિતૈઃ
 વિચત્રદી-શીતલ-વારિભિઃ શુભૈઃ
 ત્રિ-લોક-નાથાર્તિ-હરાર્ધ્યમાદરાત્
 ગૃહાણ મૃત્યુઞ્જય સર્વ-વન્દિતા||૫||

હિમામ્બુ-વાસિતૈસ્તોયૈઃ શીતલૈરતિપાવનૈઃ
 મૃત્યુઞ્જય મહાદેવ શુદ્ધાયમનમાયરા||૬||

ગુડ-દધિ-સહિતં મધુ-પ્રકીર્ણં
 સુ-ઘૃત-સમન્વિત-ધેનુ-દુગ્ધ-યુક્તમ્
 શુભ-કર મધુ-પર્કમાહર ત્વં
 ત્રિ-નયન મૃત્યુ-હર ત્રિ-લોક-વન્ધા||૭||

પદ્માસ્ત્ર-શાન્ત પદ્માસ્ય પદ્મ-પાતક-સંહરા
 પદ્મામૃત-સ્નાનમિદં કુરુ મૃત્યુઞ્જય પ્રભો||૮||

જગત્-ત્રયી-ખ્યાત સમસ્ત-તીર્થ-
સમાહૃતૈઃ કલ્મષ-હારિભિશ્ચા
સ્નાનં સુ-તોયૈઃ સમુદાયર ત્વં
મૃત્યુઞ્જયાનન્ત-ગુણાભિરામ૥૯૥

આનીતેનાતિશુભ્રેણ કૌશેયેનામર-દ્રુમાત્
માર્જયામિ જટા-ભારં શિવ મૃત્યુઞ્જય પ્રભો૥૧૦૥

નાના-હેમ-વિચિત્રાણિ ચીર-ચીનામ્બરાણિ ચા
વિવિધાનિ ચ દિવ્યાનિ મૃત્યુઞ્જય સુ-ધારયા૥૧૧૥

વિશુદ્ધ-મુક્તા-ફલ-જાલ-રમ્યં
મનોહરં કાઞ્ચન-હેમ-સૂત્રમ્
ચણોપવીતં પરમં પવિત્રમ્
આધત્સ્વ મૃત્યુઞ્જય ભક્તિ-ગમ્યા૥૧૨૥

શ્રી-ગન્ધં ઘન-સાર-કુદ્ધુમ-યુતં કસ્તૂરિકા-પૂરિતં
કાલેયેન હિમામ્બુના વિરચિતં મન્દાર-સંવાસિતમ્
દિવ્યં દેવ-મનોહરં મણિ-મયે પાત્રે સમારોપિતં
સર્વાંગેષુ વિલેપયામિ સતતં મૃત્યુઞ્જય શ્રી-વિભો૥૧૩૥

અક્ષતૈર્ધવલૈર્દિવ્યૈઃ સમ્યક્-તિલ-સમન્વિતૈઃ
મૃત્યુઞ્જય મહા-દેવ પૂજયામિ વૃષ-ધ્વજા૥૧૪૥

ચમ્પક-પદ્મજ-કુરવક-
કુન્દૈઃ કરવીર-મલ્લિકા-કુસુમૈઃ
વિસ્તારય નિજ-મકુટં
મૃત્યુઞ્જય પુણ્ડરીક-નયનાભા૥૧૫૥

માણિક્ય-પાદુકા-દ્વન્દ્વે મૌનિ-હત્-પદ્મ-મન્દિરે
પાદૌ સત્-પદ્મ-સદૃશૌ મૃત્યુઞ્જય નિવેશયા૥૧૬૥

માણિક્ય-કેયુર-કિરીટ-હારૈઃ
 કાન્તી-મણિ-સ્થાપિત-કુણ્ડલૈશ્ચ
 મઝીર-મુખ્યાભરણૈર્મનોરૈઃ
 અઙ્ગાનિ મૃત્યુઞ્જય ભૂષયામિ॥૧૭॥
 ગજ-વદન-સ્કન્દ-ધૃતે...
 નાતિસ્વચ્છેન ચામર-યુગેના
 ગલદલકાનન-પદ્મં
 મૃત્યુઞ્જય ભાવયામિ હૃત્-પદ્મો॥૧૮॥
 મુક્તાતપત્રં શશિ-કોટિ-શુભ્રં
 શુભ-પ્રદં કાન્તન-દાણ્ડ-યુક્તમ્
 માણિક્ય-સંસ્થાપિત-હેમ-કુમ્ભં
 સુરેશ મૃત્યુઞ્જય તેડર્પયામિ॥૧૯॥
 મણિ-મુકુરે નિષ્પટલે
 ત્રિ-જગદ્-ગાढાન્ધકાર-સમાશ્ચે ।
 કન્દર્પ-કોટિ-સદૃશં
 મૃત્યુઞ્જય પશ્ય વદનમાત્મીયમ્॥૨૦॥
 કર્પૂર-ચૂર્ણં કપિલાજય-પૂતં
 દાસ્યામિ કાલેય-સમન્વિતં ચા
 સમુદ્ભવં પાવન-ગન્ધ-ધૂપિતં
 મૃત્યુઞ્જયાઙ્ગં પરિકલ્પયામિ॥૨૧॥
 વર્તિ-ત્રયોપેતમખાણ્ડ-દીપ્ત્યા
 તમોહરં બાહ્યમથાન્તરં ચા
 સાજ્યં સમસ્તામર-વર્ગ-હૃદયં
 સુરેશ મૃત્યુઞ્જય વંશ-દીપમ્॥૨૨॥
 રાજાત્રં મધુરાન્વિતં ચ મૃદુલં માણિક્ય-પાત્રે સ્થિતં
 હિઙ્ગુ-જીરક-સન્મરીચિ-મિલિતૈઃ શાકૈરનેકૈઃ શુભૈઃ ।
 શાકં સમ્યગપૂપ-સૂપ-સહિતં સધોઘૃતેનાપ્લુતં
 શ્રી-મૃત્યુઞ્જય પાર્વતી-પ્રિય વિભો સાપોશનં ભુજ્યતામ્॥૨૩॥

કૂશમાર્ગ-વાર્તાક-પટોલિકાનાં
ફલાનિ રમ્યાણિ ચ કાર-વલ્લ્યાઃ।
સુ-પાક-યુક્તાનિ સ-સૌરભાણિ
શ્રી-કર્ણ મૃત્યુઞ્ચ ભક્ષયેશ્ચ૥૨૪॥

શીતલં મધુરં સ્વચ્છં પાવનં વાસિતં લઘુ
મધ્યે સ્વી-કુરુ પાનીયં શિવ મૃત્યુઞ્ચ પ્રભો૥૨૫॥

શર્કરા-મિલિતં સ્નિગ્ધં દુગ્ધાન્નં ગો-ઘૃતાન્વિતમ્
કદલી-ફલ-સમ્મિશ્રં ભુજ્યતાં મૃત્યુ-સંહરા૨૬॥

કેવલમતિ-માધુર્યં
દુગ્ધૈઃ સ્નિગ્ધૈશ્ચ શર્કરા-મિલિતૈઃ।
એલા-મરીચ-મિલિતં
મૃત્યુઞ્ચ દેવ ભુક્ષ્વ પરમાન્નમ્૥૨૭॥

રમ્ભા-ચૂત-કપિત્થ-કર્ણક-ફલૈર્દ્રાક્ષા-રસ-સ્વાદુ-મત્-
ખજૂરૈર્મધુરેક્ષુ-ખર્ણક-શકલૈઃ સન્નારિકેલામ્બુભિઃ।
કપૂરેણ સુવાસિતૈર્ગુડ-જલૈર્માધુર્ય-યુક્તૈર્વિભો
શ્રી-મૃત્યુઞ્ચ પૂરય ત્રિ-ભુવનાધારં વિશાલોદરમ્૥૨૮॥

મનોજા-રમ્ભા-વન-ખર્ણક-ખર્ણિકાન્
રુચિ-પ્રદાન્ સર્ષપ-જીરકાંશ્ચ
સ-સૌરભાન્ સૈન્ધવ-સેવિતાંશ્ચ
ગૃહાણ મૃત્યુઞ્ચ લોક-વન્ધા૨૯॥

હિન્ન-જીરક-સહિતં
વિમલામલકં કપિત્થમતિમધુરમ્
બિસ-ખર્ણક-લવણ-ચૂતાન્
મૃત્યુઞ્ચ તેર્પયામિ જગદીશ૥૩૦॥

એલા-શુદ્ધી-સહિતં
 દધ્યત્રં ચારુ-હેમ-પાત્ર-સ્થમા
 અમૃત-પ્રતિનિધિમાઢ્યં
 મૃત્યુઞ્ચ ભુજ્યતાં ત્રિ-લોકેશા॥૩૧॥

જમ્બીર-નીરાશ્રિત-શૃંગ્બેરં
 મનોહરાનમ્લ-શલાટુ-ખાડાન્
 મૃદૂપદંશાન્ સહસોપભુક્ષ્વ
 મૃત્યુઞ્ચ શ્રી-કરુણા-સમુદ્રા॥૩૨॥

નાગર-રામઠ-યુક્તં
 સુલલિત-જમ્બીર-નીર-સમ્પૂર્ણમા
 મથિતં સૈન્ધવ-સહિતં
 પિબ હર મૃત્યુઞ્ચ કૃતુ-ધ્વંસિન્॥૩૩॥

મન્દાર-હેમામ્બુજ-ગન્ધ-યુક્તૈઃ
 મન્દાકિની-નિર્મલ-પુણ્ય-તોયૈઃ।
 ગૃહાણ મૃત્યુઞ્ચ પૂર્ણ-કામ
 શ્રીમત્-પરાપોશનમત્ર-કેશ ॥૩૪॥

ગગન-ધુની-વિમલ-જલૈઃ
 મૃત્યુઞ્ચ પદ્મરાગ-પાત્ર-ગતૈઃ।
 મૃગ-મદ-ચન્દન-પૂર્ણૈઃ
 પ્રક્ષાલય ચારુ હસ્ત-પદ-યુગ્મમા॥૩૫॥

પુત્રાગ-મલ્લિકા-કુન્દ-વાસિતૈર્જાહ્નવી-જલૈઃ।
 મૃત્યુઞ્ચ મહાદેવ પુનરાયમનં કુરુ॥૩૬॥

મૌક્તિક-ચૂર્ણ-સમેતૈઃ
 મૃગ-મદ-ધન-સાર-વાસિતૈઃ પૂર્ણૈઃ।
 પાર્ણૈઃ સ્વાર્ણ-સમાનૈઃ
 મૃત્યુઞ્ચ તેઽર્પયામિ તામ્બૂલમા॥૩૭॥

નીરાજનં નિર્મલ-દીપ્તિ-મદ્ધિઃ
 દીપાદ્ધુરૈરુજ્જ્વલમુચ્છિતૈશ્ચ
 ઘાટા-નિનાદેન સમર્પયામિ
 મૃત્યુઞ્જયાય ત્રિ-પુરાન્તકાયા॥૩૮॥
 વિરિન્નિ-મુખ્યામર-વૃન્દ-વન્દિતે
 સરોજ-મત્સ્યાઙ્કિત-ચક્ર-ચિહ્નિતે
 દદામિ મૃત્યુઞ્જય પાદ-પદ્મજે
 ફણીન્દ્ર-ભૂષે પુનરર્ધ્યમીશ્વરા॥૩૯॥
 પુત્રાગ-નીલોત્પલ-કુન્દ-જાતી-
 મન્દાર-મલ્લી-કરવીર-પદ્મજૈઃ ।
 પુષ્પાઞ્જલિં બિલ્વ-દલૈસ્તુલસ્યા
 મૃત્યુઞ્જયાઙ્ઘ્રૌ વિનિવેશયામિ॥૪૦॥
 પદે પદે સર્વ-તમોનિકૃન્તનં
 પદે પદે સર્વ-શુભ-પ્રદાયકમ્
 પ્રદક્ષિણં ભક્તિ-યુતેન ચેતસા
 કરોમિ મૃત્યુઞ્જય રક્ષ રક્ષ મામ્॥૪૧॥
 નમો ગૌરીશાય સ્ફટિક-ધવલાઙ્ગાય ચ નમો
 નમો લોકેશાય સ્તુત-વિબુધ-લોકાય ચ નમઃ
 નમઃ શ્રી-કણ્ઠાય ક્ષપિત-પુર-દૈત્યાય ચ નમો
 નમઃ ફાલાક્ષાય સ્મર-મદ-વિનાશાય ચ નમઃ॥૪૨॥
 સંસારે જનિ-તાપ-રોગ-સહિતે તાપ-ત્રયાકન્દિતે
 નિત્યં પુત્ર-કલત્ર-વિત્ત-વિલસત્-પાશૈર્નિબદ્ધં દૃઢમ્
 ગર્વાન્ધં બહુ-પાપ-વર્ગ-સહિતં કારુણ્ય-દૃષ્ટ્યા વિભો
 શ્રી-મૃત્યુઞ્જય પાર્વતી-પ્રિય સદા માં પાહિ સર્વેશ્વરા॥૪૩॥
 સૌધે રત્નમયે નવોત્પલ-દલાકીર્ણે ચ તલ્પાન્તરે
 કૌશેયેન મનોહરેણ ધવલેનાચ્છાદિતે સર્વશઃ
 કર્પૂરાન્નિત-દીપ-દીપ્તિ-મિલિતે રમ્યોપધાન-દ્વયે
 પાર્વત્યાઃ કર-પદ્મ-લાલિત-પદં મૃત્યુઞ્જયં ભાવયે॥૪૪॥

ચતુશ્ચત્વારિંશદ્-વિલસદુપચારૈરભિમતૈઃ

મનઃપદ્મ ભક્ત્યા બહિરપિ ચ પૂજાં શુભ-કરીમ્
કરોતિ પ્રત્યૂષે નિશિ દિવસ-મધ્યેઽપિ ચ પુમાન્
પ્રયાતિ શ્રી-મૃત્યુઞ્ચય-પદમનેકાદ્ભુત-પદમ્॥૪૫॥

પ્રાતર્લિઙ્ગમુમા-પતેરહરહઃ સન્દર્શનાત્ સ્વર્ગ-દં

મધ્યાહ્ન હય-મેઘ-તુલ્ય-ફલ-દં સાયન્તને મોક્ષ-દમ્
ભાનોરસ્તમયે પ્રદોષ-સમયે પદ્માક્ષરારાધનં
તત્-કાલ-ત્રય-તુલ્યમિષ્ટ-ફલ-દં સધોઽનવધં દૃઢમ્॥૪૬॥

॥ ઇતિ શ્રીમત્-પરમહંસ-પરિવ્રાજકાચાર્ય-શ્રી-ગોવિન્દ-ભગવત્-પૂજ્યપાદ-શિષ્યસ્ય
શ્રી-શકુર-ભગવતઃ કૃતૌ મૃત્યુઞ્ચય-માનસ-પૂજા સ્તોત્રં સમ્પૂર્ણમ્ ॥

